

ปริญญานิพนธ์ Book Review
**Transnational Sport: Gender,
Media and Global Korea**

วิฑูรย์ นิดสูงเนิน

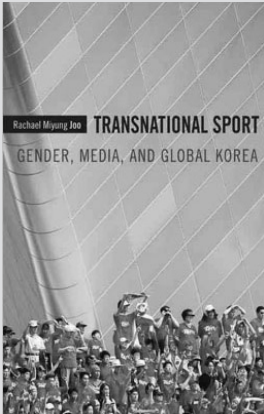
Witthawat Nidsungnone

สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา

จังหวัดนครศรีธรรมราช 80161

อีเมล : tumwitthawat@gmail.com

หนังสือ Transnational Sport: Gender, Media and Global Korea (กีฬาข้ามพรมแดน: เพศสภาพ สื่อ และโลกของเกาหลี) เขียนโดย ราเชล มียัง จู (Rachael Miyung Joo) พิมพ์โดย Duke University Press เมื่อปี ค.ศ.2012 ซึ่งผู้แต่งมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาอเมริกันศึกษา วิทยาลัยมิดเดิลเบอร์รี่ รัฐเวอร์มอนต์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 3 บท บทที่ 1 Situation Transnational Media Sport บทที่ 2 Reading Masculinities and Femininities Through Transnational Athletes และบทที่ 3 The Transnational Publics of The World Cup ซึ่งในหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้ทำการวิจัยและพัฒนา งานวิจัยนำเสนอเป็นวรรณกรรมงานเขียนประเภท หนังสือ โดยได้สำรวจแนวทางต่าง ๆ ซึ่งการเข้ามา ของกีฬาข้ามชาติที่ได้พัฒนากลายเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาจะอธิบายถึง ช่วงของการศึกษาสภาวะการณ์การข้ามพรมแดนของสื่อกีฬา ซึ่งพยายามสะท้อนให้เห็นถึงสื่อของสังคมเกาหลีได้ว่ามีส่วนสำคัญต่อการสร้างและความเป็นชาตินิยม

เกาหลีได้อย่างไร การเป็นผู้เล่นระดับโลกกับการพัฒนาการชาตินิยมเกาหลี คิดว่าผู้ชายเท่านั้นสามารถเล่นกีฬาได้ รวมไปถึงการได้รับการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตภายใต้แบรนด์ของเกาหลี เช่น การใช้โทรศัพท์มือถือ จะเห็นได้ว่าคนเกาหลีจะไม่นิยมใช้โทรศัพท์ยี่ห้ออื่น แต่จะเพียงซัมซุง (Samsung) เพราะซัมซุงเป็นสินค้าที่ถูกสร้างขึ้นจากประเทศเกาหลี นอกจากนี้มีการแข่งขันกีฬาแม้แต่ขณะที่ทำการแข่งขันในสนามยังมีอิทธิพลต่อบุคคลอย่างมาก ตลอดจนผู้คนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม นำไปสู่การเปรียบเทียบกับนักกีฬาเกาหลีได้ ในการก้าวขึ้นมาผงาดของนักกีฬาเกาหลีได้มีอิทธิพลต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมของสังคมในแต่ละท้องถิ่น ส่วนคนเกาหลีใต้ที่โอนสัญชาติ ตัวอย่างเช่นนักกีฬาเกาหลีที่โอนสัญชาติไปเป็นชาวอเมริกันได้ลงทำการแข่งขันกีฬาและสามารถพิสูจน์ตนเองในการทำผลงานจากการแข่งขันได้ดี

นอกจากนี้การแข่งขันกีฬาไม่ได้กล่าวถึงการเป็นลัทธิชาตินิยมเพียงอย่างเดียวแต่ยังกล่าวถึงเรื่องของความเสมอภาคทางเพศในการมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬา ซึ่งการกีฬาข้ามพรมแดนกล่าวถึงเพศหญิงหรือเพศชาย ท่ามกลางการเป็นนักกีฬาโอนสัญชาติไว้ว่า นักกีฬาสัญชาติเกาหลีใต้ ไม่ใช่แต่เพียงนักกีฬาชายเท่านั้นที่สามารถสร้างผลงานระดับโลกได้เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีนักกีฬาเพศหญิงก็สามารถสร้างผลงานระดับโลกได้เช่นกัน อาทิ นักกีฬากอล์ฟระดับโลกอย่าง ลิเดีย โค ในอดีตเคยเป็นโปรกอล์ฟมือหนึ่งของโลก ที่โอนสัญชาติไปประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนมุมมองของเพศหญิงหรือสุภาพสตรี มีการเปลี่ยนความคิดเป็นแบบแนวคิดทางเสรีนิยมมากขึ้น เห็นได้ชัดจากการที่นักกีฬาหญิงชาวเกาหลี ในการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ อาทิ วอลเลย์บอล

ที่ติดอันดับต้นของโลก รวมไปถึงกีฬาประเภทกอล์ฟที่กล่าวไปแล้วข้างต้น โดยมีความคิดเห็นว่าผู้หญิงชาวเกาหลีก็สามารถเล่นกีฬาและมีความสามารถไม่เป็นรองชาติใดในโลก แต่อย่างไรก็ตามการแข่งขันกีฬาไม่ได้มองเพียงแค่เพศของนักกีฬาที่เข้าร่วมทำการแข่งขันแต่ยังมองถึงสภาพกายทางสรีระวิทยา เช่นนักกีฬาชายชาวเกาหลีมีความแตกต่างกับนักกีฬาชายชาวอเมริกัน โดยมองเห็นได้จากการแข่งขันกีฬาที่มีความเป็นสากล เช่นกีฬาฟุตบอล ซึ่งทำให้การควบคุมการเล่นฟุตบอลเป็นไปได้ยาก

ในส่วนการข้ามพรมแดนของผู้คนที่มาเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลโลก ซึ่งมีการปลูกจิตสำนึกรักชาติ ในการแข่งขันครั้งนี้ไม่เพียงแต่บุรุษเพศมีส่วนร่วมแต่มีการปรับให้เหมาะสมเพื่อให้สตรีเพศมีส่วนร่วมในกิจกรรมในการแข่งขันฟุตบอลโลกที่เกาหลีใต้ ทั้งนี้ข้อได้เปรียบของการเป็นเจ้าถิ่นคือมีการรวมชาติแสดงออกมาในรูปของกองเชียร์ สื่อกีฬาข้ามพรมแดนของชุมชน ชาวเกาหลีในนครลอสแอนเจลิสมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องของการเป็นเจ้าภาพกีฬาฟุตบอลโลก การเชื่อมต่อระหว่างช่วงวัยหรือกลุ่มอายุที่อยู่ใกล้เคียงกัน นำไปสู่การข้ามพรมแดนทางวัฒนธรรมของเยาวชนเกาหลีในดินแดนต่าง ๆ

สำหรับการกีฬานั้นเท่ากับการเป็นการสร้างความเกาหลีหรือชาตินิยมเกาหลีทั่วโลก ผ่านการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวกับการกีฬาอย่างกว้างขวาง โดยการวิจัยในกรุงโซลและนครลอสแอนเจลิสของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทำให้เขาได้ค้นพบถึงความสำคัญของเรื่องการแข่งขันกีฬาเช่นมหกรรมนานาชาติคือฟุตบอลโลก 2002 ที่จัดขึ้นโดยสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ร่วมกับราชอาณาจักรญี่ปุ่น ซึ่งการศึกษาผ่านการศึกษาด้านกีฬาเห็นว่ามีผล

กระทบทางสังคมและการเมืองที่ยิ่งใหญ่ สามารถทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนในเกาหลีใต้และสหรัฐอเมริกา เธอเชื่อว่ากีฬาเป็นสื่อกลาง สามารถทำหน้าที่เป็นกระบอกสะท้อนภาพลักษณ์อันทรงคุณค่าของความเป็นเกาหลีใต้และความเป็นอเมริกัน ทั้งนี้ทำให้มีความสัมพันธ์แต่ละด้านและบริบทแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านเกิดเมืองนอนและคนพลัดถิ่นหรือคนอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน เธออธิบายว่าการมุ่งเน้นไปที่การแข่งขันกีฬายอดนิยมและนักกีฬาที่ได้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ของเกาหลีใต้ เขาแสดงให้เห็นว่ากีฬามีการสะสมบางสิ่งบางอย่างแก่สถาบันและความรู้สึกของความเป็นเกาหลีใต้ไปทั่วโลก โดยเฉพาะชาวเกาหลีใต้ทั้งในกรุงโซลและนครลอสแอนเจลิส ทั้งนี้สื่อมวลชนเป็นขบวนการและปฏิบัติอย่างมีวิธีการที่เป็นหลักทำให้กีฬาได้รับความเข้าใจและได้รับการบริโภคจากชาวเกาหลีใต้ส่วนใหญ่

ทั้งนี้ภาพจากสื่อมวลชนที่แสดงให้เห็นว่านักกีฬาเกาหลีใต้ได้ปฏิบัติภารกิจต่อกีฬาภายใต้บริบทของลัทธิชาตินิยม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว นักศึกษา คนงานหรือแรงงาน ผู้อยู่อาศัย และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเกาหลีใต้เช่นเดียวกับชาวเกาหลีใต้ที่อพยพไปยังดินแดนต่างๆ ผู้เขียนได้พยายามสื่อสารให้ผู้อ่านเห็นภาพลักษณ์กรุงโซลและนครลอสแอนเจลิส โดยเน้นความสำคัญของประเทศเกาหลีใต้ที่เป็นพื้นที่ข้ามชาติ โดยเธอต้องการสื่อให้เห็นว่าในปี 2545 ฟุตบอลโลกที่เกาหลีใต้เป็นเจ้าภาพแสดงให้เห็นถึงพลังของสื่อในการสร้างความรู้สึกของอิทธิพลของความเป็นชาติและความเป็นเกาหลีใต้ในชุมชนอเมริกัน เนื่องจากกลุ่มที่ได้รับการแสดงเป็นตัวแทนของประชาชนชาวอเมริกันในประเทศต่าง ๆ เพราะสื่อเป็นกระแสหลัก อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงที่ว่าการเล่นกีฬาสร้างความรู้สึก

ชาตินิยมให้ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดและผู้ที่ไม่ได้พัฒนาความรู้สึกชาตินิยมต่อเกาหลีใต้และไม่ได้รับเสียงภายในสื่อกระแสหลักผ่านการวิเคราะห World Cup 2002 ในเมืองเกาหลีใต้เท่านั้น แต่เป็นการแสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่สำคัญที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ชุมชนพลัดถิ่นของเกาหลีใต้รวมทั้งในนครลอสแอนเจลิสทั้งนี้ก็สามารถเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมให้ก้าวหน้าได้ โดยเธอชี้ให้เห็นว่ากีฬาเป็นสิ่งที่สื่อกลางสามารถกระตุ้นการดำเนินการทางการเมืองได้ โดยการนำเสนอบุคคลที่มีประสบการณ์อันทรงพลังของการมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกับวัตถุประสงค์ร่วมกัน เขาเชื่อว่าประสบการณ์ของ “มวลประชาชนและความทรงจำทางกายภาพของการมีส่วนร่วมในช่วงงานมหกรรมการแข่งขันกีฬา ระดับโลก World Cup 2002” เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับอารมณ์ความรู้สึกและความจำที่ดี แต่ในปี 2545 และ 2551 ระหว่างการประท้วงขนาดใหญ่กลางเมือง ทำให้เห็นความสำคัญของประสบการณ์ร่วมกันของประชาชนทั่วไป ในการแข่งขันกีฬาแสดงถึงความหลากหลายที่พวกเขาสามารถใช้ช่องว่างเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ผ่านการกระทำที่ต่อสู้เพื่อพัฒนาเมือง

แต่อย่างไรก็ตามบทบาทของกีฬาในการสร้างความรักชาติเกาหลีและการเป็นชาติข้ามชาติระหว่างคนชาติพันธุ์เกาหลีใต้ไปยังถิ่นอเมริกาในตอนต้นของศตวรรษที่ยี่สิบเอ็ดยังคงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศเกาหลีใต้ให้มั่นคง

บทส่งท้าย

ปัจจุบันการกีฬาไม่ใช่สิ่งที่อยู่ไกลตัวคนเกาหลีใต้แม้แต่น้อย

แต่การกีฬาถูกเชื่อมโยงผ่านระบบสังคมอย่างอัตโนมัติ ทำให้การเป็นนักกีฬาโอลิมปิกของนักกีฬาคนเกาหลีใต้ เกิดความหลากหลายทางชาติพันธุ์อย่างมาก โดยการศึกษาวรรณกรรมชิ้นนี้ไม่ได้มองแค่เพียงมุมมองของประเทศเกาหลีใต้อย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเจาะพื้นที่ข้ามพรมแดน ข้ามทวีป ข้ามชาติพันธุ์ ไปยังดินแดนสหรัฐอเมริกา นครลอสแอนเจลิส โดยศึกษาแหล่งอพยพในการตั้งถิ่นฐานของคนเกาหลีใต้ในอเมริกา ซึ่งมองผ่านเหตุการณ์การเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬามหกรรมระดับนานาชาติคือ ฟุตบอลโลก ในปี ค.ศ. 2002 โดยเอาภาพลักษณ์การเป็นเจ้าภาพมาสะท้อนสายตาชาวโลกในการมองเกาหลีใต้ เช่น

ด้านการเมือง ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนั้น สถานภาพทางการเมืองของประเทศเกาหลีใต้ไม่ค่อยสู้ดีนัก กล่าวคือ การต่อสู้เพื่อการเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบของเกาหลีใต้ โดยการสร้างความพยายามของอดีตประธานาธิบดีเกาหลีใต้ในขณะนั้น ก็คือ นายคิม ยังซัม ที่ทำทุกวิธีการให้เกาหลีใต้หลุดพ้นจากวงจรชั่วร้ายจากความเป็นเผด็จการ ผ่านการใช้สติปัญญา และความยับยั้งชั่งใจในการจรรโลงระบอบประชาธิปไตยให้หยั่งรากฝังลึกลงในผืนแผ่นดินของพวกเขาตนเอง ทั้งนี้การแก้ปัญหาด้วยวิธีการดังกล่าวทำให้สายตาคนภายนอกที่เห็นถึงศักยภาพความร่วมมือของคนเกาหลีใต้ที่ออกมาร่วมกันเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ในช่วงที่เป็นเจ้าภาพมหกรรมฟุตบอลโลก ทำได้อย่างงดงามไม่แพ้เจ้าภาพช่วงก่อนหน้านี้ ซึ่งในช่วงก่อนหน้านี้ที่มีการได้รับการคัดเลือกเป็นเจ้าภาพนั้น ประเทศเกาหลีใต้ได้เสนอเป็นเจ้าภาพการแข่งขันฟุตบอลโลก ซึ่งต้องสู้กับประเทศอิตาลีที่เสนอชื่อตัวเองเป็นเจ้าภาพเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามผลที่ได้รับในการชนะการรับเลือกเป็น

เจ้าภาพกีฬาฟุตบอลโลก ทำให้ทั่วโลกจับตามองประเทศเกาหลีใต้
อย่างมาก เพราะขณะนั้นปัญหาทางการเมืองค่อนข้างเป็นที่ถูกชาว
โลกจับตามอง ขณะเดียวกันรัฐบาลเกาหลีใต้ก็อาศัยโอกาสนี้จุด
ประเด็นความเป็นหนึ่งเดียวและการเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ และ
จัดงานทุกมุมเมืองของเกาหลี เพื่อแสดงออกถึงความเป็นหนึ่ง ไร้
ปัญหาภายในของประเทศเกาหลีเอง

ด้านความสามารถในตัวบุคคลที่มีเพศเป็นตัวกำหนด นับ
ว่าเป็นช่วงที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการจำกัดสิทธิสตรีในระดับ
หนึ่ง เพราะว่า ในทุกการเลือกตั้งที่ผ่านมาของสาธารณรัฐเกาหลี
ส่วนใหญ่ให้โอกาสสตรีน้อย และการเลือกตั้งหรือการทำงานเมือง
บทยบาทของสตรีก็น้อย เมื่อเทียบในยุคสมัยปัจจุบันที่มีการเลือกตั้ง
เมื่อปี ค.ศ.2012 ที่นางปัก กึนเฮ บุตรีของอดีตประธานาธิบดี ปัก
จุงฮี ชนะการเลือกตั้งทั่วไปของสาธารณรัฐเกาหลี ที่สำคัญที่สุดใน
การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการชิงชัยของผู้สมัครที่คาดว่าจะได้รับ
การเลือกระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย ซึ่งในอดีตนั้นก็มีผู้หญิงลงสมัคร
เช่นกัน แต่ไม่มีชื่อเสียงและศักยภาพสูงเท่าครั้งนี้ รวมทั้งเป็นที่น่า
สนใจจากผู้คนส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะเกาหลีเป็นสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่
ซึ่งเป็นประเพณีที่ยึดถือกันมาแต่อดีตที่ “ผู้ชายจะทำงานนอก
บ้าน ส่วนผู้หญิงทำงานในบ้าน” ผู้ชายจะเป็นผู้นำครอบครัวออกไป
ทำงานนอกบ้าน งานทางการเมืองและสังคมที่ต้องเกี่ยวข้องกับคน
อื่น ในขณะที่ผู้หญิงจะทำงานในบ้าน เลี้ยงดูลูกและทำอาหาร หรือ
เป็นช่างทำหลังเหมือนกับสังคมไทยในอดีตเช่นกัน

จะเห็นได้ว่าการเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ
ชาติหรือระดับโลก ไม่ได้เพียงแค่มองถึงความบันเทิงหรือนันทนาการเท่านั้น แต่มองถึงการสะท้อนความเป็นชาติเดียวกันผ่าน

วัฒนธรรมการกีฬาที่ถูกสร้างมาหลายร้อยปี ให้ชาวโลกได้เห็นว่าการเป็นเจ้าภาพนั้นคือศักยภาพของประเทศและความร่วมมือกันเป็นหนึ่งเดียวของคนในชาติ แม้แต่การเลือกหน้าปกของหนังสือเล่มนี้ไม่ได้สะท้อนแค่เพียงว่าการเชียร์กีฬาเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการให้เห็นว่าการกีฬาถูกสร้างขึ้นมาเพื่อความปรองดองของคนในชาติ ความเป็นหนึ่งของคนในชาติ แสดงถึงพลังอันยิ่งใหญ่ของชาวเกาหลีใต้ เห็นได้จากการใส่เสื้อสีเดียวกัน การออกสื่อต่างประเทศ เพื่อเฉลิมฉลองความสำเร็จในการเป็นเจ้าภาพและไร้ปัญหาภายในประเทศ